

TARIM – SANAYİ VE KALKINMA

21. Yüzyıla yaklaşıldığı bir dönemde günden güne hızlı bir değişim içerisinde olan teknolojinin insanlığa yeni ufuklar açtığı yadsınamaz bir gerçektir. Bu hızlı gelişimle ulaşılması düşünülen ön hedef, her alanda verim artışı sağlamaktır. İnsanlığın refahı uğrunda yapılan bu tür çalışmalar giderek bütün toplumlara yansiyacak ve tüm insanlar bu gelişmelerden nasiplerini alacaklardır. Uzay ve bilgisayar çağı olarak adlandırılan bu dönemde insan beyninin görevlerini bilgisayarlara aktaracak işlemleri en kısa zamanda sonuçlandırma olanağına kavuşulmuş ve zaman yarışında başarıya ulaşılmıştır. Hemen hemen tüm alanlarda bilgisayar kullanımını artırmak amacıyla team-work çalışmaları genelleştirilmiş, veri bankaları kurulmuş ve yöneylem araştırması teknikleri yaygınlaştırılmıştır.

Cumhuriyetimizin kuruluşundan beri gelişmemiz ve kalkınmamızın temel kaynaklarından biri kabul olunan tarımımız bütün çabalara karşın istenilen düzeyde bir gelişmeye ulaştırılmamıştır. Tarımımızda da verimliliğin ve üretkenliğin artırılması yolunda çok çeşitli çalışmalar, araştırmalar ve planlamalar yapılmış, ancak özlenen sonuçlara günümüzde bile ulaşamamıştır.

Gelişmenin sanayileşme ve dışsıtım kesimindeki sanayi unsurlarının yüzdesiyle (imal ve hizmet üretim hacmini, milli geliri arttırmak) açıklandığı günümüzde, bu aşama tarım düzeyinden sıyrılarak tarıma dayalı sanayi ve sanayi düzeyine tam anlamıyla geçişimle gerçekleştirilecektir. Sonuçta tarımsal gelişmeyle sermaye birikimi sağlamak, bunu sanayi kesimine aktarmak, kırsal kesimdeki nüfusu

azaltarak sanayide istihdam etmek, dışsatımımızda tarıma dayalı sanayi ve sanayi ürünleri oranını yükselterek dışsatım hacmini artırmak, kalkınmasının temel levyesi olmaktadır.

Bugün tarımın geliştirilmesi birim alandan elde olunan üretimin nitelik-nicelik yönünden arttırılmasına, onu geliştirecek ileri tarım teknikleri uygulanmalarına ve üretimin değerlendirilmesine dayanmaktadır. Tarımsal girdilerin sanayileşerek ülke içinde üretilip en ucuz ve etkili bir şekilde çiftçinin kullanımına sunulmaları gerekmektedir. Günümüzde tarım ülkesi niteliğinden sıyrılmamanın bir dayanağı olan etkili bir tarımsal mekanizasyon, tarımsal prodüktiviteyi ve verimi yükseltici bir levye olmakta, buna karşın tarımda işçi sayısını azaltmakta ve belli bir oranda işgücünü boşa çıkarmaktadır. Boşa çıkan bu işçi topluluğu geri kalmış ülkelerde tarımsal mekanizasyonun suçu olarak gösterilmekteyse de, işgüçlerine tarıma dayalı sanayi ve hizmet sektöründe istihdam olanağı yaratabilen ülkeler için bir gelişmişlik ölçüsüdür. Doğurganlık, kırsal kesimden kentlere akış, gelir dağılımı, kırsal kesim yatırımları gibi sorunlar tarım ve kırsal kesim kanadına ilişkin reform ve planlamalarla çözüm beklemektedir. Uzun yıllardan beri ülkemizde kırsal alanlara hizmet götürmek için birçok atılımlar yapılmaktadır. Fakat acı da olsa bir gerçektir ki günümüzde kırsal kesimin sorunları yine de çok sayıdadır. Yol, su, elektrik, okul, sağlık, tarımsal yatırımlar gibi çeşitli sorunların organizasyonlarla düzenlenerek kırsal alanlarda nüfus bağlayıcı yönde çözümlenmeleri zorunludur. Kırsal alanlarda da bazı sanayi yatırımlarını özendirerek, hayat standardını yükseltecek, geniş bir gizli işsiz kitlesinin istihdamına olanak sağlayacak atılımlar yapılmalıdır. Başlangıçta dayanağı dışalım olan bir sanayileşme, montajcılıktan yerli yapımcılığa dönüştürülebilmiş ancak nitelik-

nicelik yönünden doyurucu düzeye ulaştırılamamıştır. Günümüzde standart üniteler yapabilen dallara kavuşulabildiği, dışalımını gerçekleştirebilen imalatlara ulaşılabilmesine karşın, pek çok sanayi kolunda dışa bağımlılık yüzdesi yüksek kalmıştır. Sanayileşme dayanaklarının öz kaynaklarla beslenebildiği, yatırımların güçlendirilerek dışa bağımlılığın azaltılabildiği dışsattım potansiyelimizin hangi politik, teknik düzenlemelerle arttırılabileceği yönünde yapılan araştırma, çalışma ve yatırımlar ne kadar kısa bir gelecekte ülkemiz sanayi düzeyini yükseltirse kalkınmamız o kadar hızlandırılmış olacaktır.

Kalkınmakta olan ve sanayileşme aşamalarını hızla gerçekleştirmeye yönelmiş ülkemizde sanayileşmenin ana sorunları, sektörel sanayilere de yansımaktadır. Üretim gücünün, verim ve kalitenin, işgücü, enerji ve makina kullanılarak yükseltilmesi olan sanayileşme, kalkınmanın bir başka deyişimi olup, ülkelerin ancak bu yol ile sağlayacakları ekonomik genişlemeleriyle çağdaş uygarlığa ulaşabileceklerini ortaya koymaktadır. Sanayileşmemiz, yeni teknolojilerin transferleriyle, bunlardan yararlanılarak teknoloji üretimine, bu teknolojileri bilinçli ve akılcı biçimde potansiyellerimizi kullanmadaki becerilerimize, kaliteli, standart ve rakipleriyle yarışabilir özelliklerdeki üretimlerimizin dışsattımlarını gerçekleştirebilmemize dayanmaktadır. Bu da genelde iyi ve gerçekçi bir şekilde planlanmış, hedefleri ve uygulamaları saptanmış, siyasi ve yasal yolları aydınlanmış ekonomi ve dışsattım politikaları gerektirmektedir? Türk tarım makinaları sanayiinin son yıllarda içine düştüğü kriz'den kurtarılması, sorunlarının iyi analiz edilmesine, doğru çözümlerin bulunarak etkili şekilde uygulanmalarına bağlıdır. Gelişimi dışsattımdaki genişlemelere de bağlı olan bu sanayi için dış dinamiğe göre yatırımlar

yapılarak kaliteli üretimlerin artırılması, yeni üretim alanlarına kayılması, tarıma dayalı sanayii makina ve tesisleri imalatlarına yönelmesi, AET'nin pazarı olan durumunu azaltarak, AET pazarlarına girilmesi gerekmektedir. Bunun temel yolu, ilgili bakanlıklar, kuruluşlar ve üniversiteler arasında eşgüdümlü çalışmaların, araştırmaların yapılarak, akılcı stratejilerin saptanması ve uygulamalara konulmasıdır.

Günümüzde çeşitli tanımlara esas olan bazı ölçütler, kalkınma tanımının içeriğine alınmaktadır. Sanayileşme, Milli Gelir, Gayri Safi Milli Hasıla, Kalkınma (Büyüme) Hızı, Gelir Dağılımı, Dış Ticaret Rejimi, Ödeme Dengesi, Dışsatım Hacmi, Dış satımda Sanayi Malları Yüzdesi vb. gibi ölçütler bir ülkenin kalkınmışlığı yada gelişmişliğini belirlemektedir. Kalkınma ya da Sanayileşme'de Sistem Seçimi gerçekleştirilmeli ve yapısal değişmeye (emek Yoğun-Sermaye Yoğun) yönelmelidir. Planlı Dönemde Kalkınmanın adım adım gerçekleştirilmesine çalışılmış, ancak bazen plan uygulamalarından sapılmış, bu nedenle planın hedef gerçekleştirmeleri düşük olmuştur.

Planlama, Eşgüdüm, İzleme ve Değerlendirmeyi getirir. Genel bir bakışla ülke genelinde irdelemeler ve yönlendirmeler yapar. Hedeflerin gerçekleştirme oranları kalkınmanın göstergeleridir. Teknik İşbirliği (Teknoloji Transferi), ikili Anlaşmalar yollarıyla kendine özgü teknoloji üretimine yönelir. Ara Mallarında Dışa Bağımlılık azaldıkça, sanayileşme aşamaları hızlanır. Ülkemiz kalkınması SANAYİ ve TARIMDA iki yönlü güçlenmeyle olacaktır. Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi Aşamaları yollarıyla SANAYİLEŞME hızlandırılacaktır.

Uluslararası ekonomik ilişki ve sermaye hareketlerinin çok hızlı bir düzeye ulaştığı günümüzde ülkemizin de dünya piyasalarını tanınması ve açılıma geçmesi

zorunluluk göstermektedir. Bu zorunluluğun önemli nedeni gelişimi ve kalkınmasının temel dayanağı olan dışsatım gelirleridir. Öte taraftan kaliteli üretim artışı sağlayarak dışsatımı gerçekleştirecek bir atılımla, ülkemiz özlenen kalkınma atılımlarına kavuşturulabilecektir.

Aynı malı üreten büyük ölçekli firmaların (Çokuluslu şirket) düşük paylı işlere el atmamalarından yararlanarak, deneyimizin az olmasına karşın dış ülkelerde özellikle Ortadoğu ile Afrika ve Körfez ülkelerinde yapabileceğimiz işlerin olabileceği açıktır. Ancak o ülkelere ulusal hükümetlerin yabancı firmalara karşı davranışlarına göre sunulacak mal ya da hizmetlerin iyi incelenmeleri ve gerçekleştirilme yönteminin iyi saptanması gerekmektedir. Bu ise iyi bir araştırma geliştirme ve etkin bir iletişimle sağlanabilir. Bunun içindir ki iyi örgütlenmiş dışsatım şirketleri aracılığıyla dışa açılacak Türk üreticileri gerekli birleşim içerisinde güçlü ve akılcı bir araştırma geliştirme işlemini gerçekleştirmelidirler. Böylece yanlış girişimler önlenecek, zaman ve para kayıplarına düşülmeyecektir.

Dışsatım organizasyonunun dayanakları ile bunlara bağlı uygulamalar ülkemizin özlediği kalkınma atılımlarının başında gelecektir. AB Eşiğinde Türk Sanayisi ve Ekonomisi artık bu kapıyı çalmaktadır. Özellikle işlenmiş gıda ürünleri, tarım makinaları ve bazı mühendislik hizmetleri alanlarında dışsatım organizasyonu ivedi bir çözüm beklemektedir. Bu organizasyonda titiz ve gerçekçi çalışmaların yapılma ve yasal düzenlemelerin gerçekleştirilme zamanı içindeyiz.

Bugün bilgisayarlarla çöllerde sulama, hava sıcaklığı, nemliliği ve rüzgârın yönüne göre gerçekleştirilerek su en ekonomik bir şekilde kullanılmaktadır. Daire şeklinde raylar üzerine yerleştirilen seralar güneş ışığına göre dönerek ışıklardan en

akılcı bir şekilde yararlanılmaktadır. Uzaktan kontrol sistemleriyle otomasyona ulaşmış bir tarım yapılmaktadır. Tarımsal üretimde sistem problemlerinin çözümlenerek optimizasyonları, üretimlere uygun mekanizasyon trenleri, modeller kullanılarak simülasyon teknikleriyle sistem analizleri yapılmakta ve bu çalışmalarda da bilgisayarlardan yararlanılmaktadır. Son yıllarda tarım sektörüne de giren yöneylem araştırması teknikleri ile tarıma ilişkin pek çok sorunun çözümlenebileceği açık bir gerçektir. Bu bakımdan tarımcıların da bu teknikleri tanımaları, bilmeleri ve kullanabilir düzeye ulaşmaları en büyük özlemlerimizdendir.

İster tarım işletmelerinde, ister tarımsal girdi üreten ya da tarım ürünlerini değerlendiren işletmelerde üretimin nitelik ve nicelik yönünden artırılması, doğru seçimlerin yapılmasına, doğru kararların alınmasına, makro-mikro düzeyde kaynak dağılımı sorunlarının çözümlenebilmesine dayanır. İşletme teknikleri etkin uygulamalarına yön veren, geliştiren sistem analiz tekniklerinin tarım alanında kullanılmaları ve uygulanmaları günümüzde zorunluluk kazanmıştır.